מזכיר הממשלה

ירושלים, כ״ה חשון תשפ״ד
09 נובמבר 2023

אל:

גב׳ אביטל סומפולינסקי, עו״ד
המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
משפט ציבורי-חוקתי

ד״ר גיל לימון, עו״ד
המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
משפט ציבורי-מינהלי

שלום רב,

הנדון: החלטות ממשלה במצב חירום ותקנות שעת חירום
מכתבכם מיום 08.11.2023 סימוכין: 803-99-2023-061191

בהתייחס למכתכם הנ״ל, הנני מתכבד להשיבכם כדלקמן:

1. בפתח הדברים, אבקש לציין לשבח את שיתוף הפעולה הקיים עד כה בין מזכירות הממשלה לבין היועצת המשפטית לממשלה וכל המשנים שלה מאז פרוץ המלחמה בשבת ה-7 באוקטובר, לילות כימים, ימי חול ושבתות, 24/7.

2. שת״פ זה סייע רבות לתפקודה היעיל של הממשלה, כאשר במשך חודש ימים העבירה הממשלה **73 החלטות** (!) **במשאלים טלפוניים לפי סעיף 19א׳ בתקנון לעבודת הממשלה** וכן **14 תקנות שעת חירום**, שנועדו כולן לסייע במאמץ המלחמתי ולמתן מענה דחוף לצורכי העורף.

3. **ויודגש**, מצב החירום שמדינת ישראל מצויה בו כעת בשל המלחמה, אינו מצב החירום ״השגרתי״ המוכרז לפי סעיף 38 לחוק יסוד: הממשלה ומוארך משנה לשנה, ברצף, מקום המדינה ואשר תואם למעשה את מה שהגדרתם ״כשגרת החירום״ בסעיף 7 למכתבכם.

4. לראשונה מאז נחקק סעיף 40 לחוק יסוד: הממשלה, **הכריזה מדינת ישראל על מצב של מלחמה** ולפיכך, יש לראות את מצב החירום כמצב של מלחמה בהתאם להגדרתו בסעיף 2(א) לנספח ד׳ בתקנון לעבודת הממשלה, העוסק בהתנהלות הממשלה בעת מלחמה.

5. ביום 26 באוקטובר 2023 שיגר הח״מ מכתב לחברי הממשלה, במסגרתו יידע אותם על **הנחיית ראש הממשלה לפעול בהתאם למתכונת חירום** לפי נספח ד׳ בתקנון לעבודת הממשלה.
העתק המכתב מצ״ב.

6. במכתב, הודיע הח"מ לחברי הממשלה כי הממשלה וועדותיה, תאשרנה בעת מלחמה זו **רק החלטות הקשורות למצב המלחמה** וכי כל הצעת החלטה אחרת – לא תעלה להצבעה בממשלה.

7. בהתאם לסעיפים 5 א' עד י' לנספח ד' (שם) **ראש הממשלה מוסמך לקבוע את תדירות כינוסה של הממשלה, את מיקום כינוסה במקום אחר מהמקום הרגיל ואף מוסמך לקבוע הוראות והנחיות אחרות לפי הצורך**.

8. בהתאם לכך, על דעת ראש הממשלה ובשים לב לכך שהקבינט המדיני-בטחוני מתכנס מידי שבוע וקבינט ניהול המלחמה מידי יום או יומיים, מליאת הממשלה מתכנסת בתדירות של פעם בשבועיים בקריה בתל אביב לשם קבלת עדכונים ביטחוניים ובאשר לקבלת החלטות בממשלה (שכולן דחופות), הן נעשות כדין באמצעות משאל טלפוני לפי סעיף 19א' בתקנון לעבודת הממשלה.

9. למותר לציין, כי הצעת החלטה שניתן להמתין עימה עד לכינוסה של הממשלה, לא תובא להצבעה במשאל טלפוני אלא לדיון בממשלה, אך בשונה מהאמור בסעיף 11 למכתבכם, הרי **שבעת מלחמה זהו <u>החריג לכלל</u>.**

10. באשר **<u>לתקנות שעת חירום</u>**, לא מצאתי מקור בדין, בפסיקה או בהנחיית היועצת המשפטית לממשלה מספר 2.3100 בנושא "חקיקת משנה: נוהל והנחיות" אשר יכול **לשלול** את סמכותה של הממשלה **בעת מלחמה** להמשיך ולתקן תקנות שעת חירום ולהעבירן בממשלה במשאל טלפוני (כעולה מסעיף 5 למכתבכם: "**לא ניתן יהיה עוד להמשיך ולעשות שימוש בכלי של התקנת תקנות שעת חירום**") וזאת בייחוד כאשר העוגן החוקתי (סע' 39ב לחוק יסוד הממשלה) העניק את הסמכות ואת שיקול הדעת-**<u>לראש הממשלה</u>**: "**ראה ראש הממשלה כי לא ניתן לכנס את הממשלה וכי קיים צורך דחוף וחיוני להתקין תקנות שעת חירום** וכו'") וזאת מבלי לפגוע בסמכות לקיום ביקורת שיפוטית על כל החלטה מנהלית כזו.

11. מתוקף סמכותי כמזכיר הממשלה, אני אחראי להבטיח את תפקודה של הממשלה בהלימה למצב החריג שבו אנו מצויים; במלחמה רב-זירתית, במצב מיוחד בעורף, במציאות שבה פונו מבתיהם למעלה מ-200 אלף אזרחים ולפיכך יש לעשות שימוש בכל הכלים החוקתיים והתקנוניים העומדים לרשות הממשלה, בפרשנות המרחיבה ביותר, **לטובת אזרחי המדינה ואין זה הזמן או המקום לכבול את ידי הממשלה בכבלים משפטיים מיותרים.**

12. "ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע" (ירמיהו ל', ז')

ב ב ר כ ה,

יוסי פוקס

מזכיר הממשלה

העתק: חברי הממשלה